

Jerzy Romanow, Romuald Piwko

Jawor, woj. legnickie, zamek, AZP
81-20

Informator Archeologiczny : badania 24, 99

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

początku XV wieku, tuż po stwierdzonym pożarze drewnianej siedziby Zarembów. Wykop o wymiarach 3 x 6 m założono wzdłuż ściany północnej, odsłaniając w pierwszej kolejności fundament murowanej wieży. Fundament ten złożony był z dużych i średnich (waga ok. 50 — 5 kg) kamieni narzutowych oraz fragmentów cegieł, których układ sięgał do 2,75 m gł. Tylko do 1,20 m od powierzchni warstwy kamieni i cegieł spojone były zaprawą murarską. Przy okazji tych badań w całości odsłonięto wejście do podpiwniczenia, położone centralnie w stosunku do czworobocznej bryły wieży. Dokonano przy okazji częściowej odkrywki tynku nad łukiem wejścia, odsłaniając przynajmniej dwa różnorodne układy cegieł — najstarszych gotyckich i, jak się na obecnym etapie badań wydaje, z II poł. XVII w. W tym drugim okresie, co zostało już wcześniej w trakcie badań potwierdzone, dokonany został poważny remont gotyckiej architektury wieży. Ściany boczne wejścia zbudowane zostały z kamieni narzutowych i cegły XVII-wiecznej. Piwnica w obecnym stanie została całkowicie zasypana po 1945 roku. Ze względu na bezpieczeństwo zbiorów muzealnych w Skarbczyku, zaniechano dalszej penetracji jej wnętrza. Z tegorocznych badań pochodzą nieliczne materiały ruchome, głównie ceramiczne z okresu od XIII/XIV-XX w.

Materiały z badań przechowywane są w zbiorach Muzeum Regionalnego w Jarocinie.
Badania będą kontynuowane.

**Jawor, woj. legnickie zamek
AZP 81-20**

**Wojewódzki Konserwator Zabytków
w Legnicy.**

Badania prowadził dr Jerzy Romanow i mgr Romuald Piwko. Finansował Jaworski Ośrodek Kultury. Dwa sezony badań 1989/90. Zamek średniowieczny.

Zamek usytuowany jest w południowo-zachodniej części młaiścia, na wysokiej skarpie, wyeksponowanej nad doliną rzeki Nysy Szalonej. Obecnie jest to trójskrzydłowa, masywna budowla z wewnętrznym dziedzińcem. Kolejne przebudowy zamku, a szczególnie XIX-wieczna, przystosowująca obiekt do funkcji więzienia, skutecznie zatępiły starsze fazy jego zabudowy. Do naszych czasów z dawnych elementów zabudowy zamku zachowała się średniowieczna piwnica, usytuowana w zachodniej części zamku oraz renesansowa, kwadratowa wieża.

W latach 1989-1990 na terenie zamku przeprowadzono pełnozakresowe badania archeologiczno-architektoniczne, których wynikiem było rozpoznanie najstarszych i kolejnych faz zabudowy zamku.

Faza I zamku z połowy XIII w. stanowi kamienna, prostokątna w planie budowla o wymiarach 7,5 x 8,0 m. Budowla ta — wieża mieszkalna, otoczona była wałem drewniano-ziemnym o bliżej nieokreślonej konstrukcji. Pozostałością tego wału jest gruba warstwa drobnych kamieni, żwiru i gliny, znajdująca się nad humusem pierwotnym, na terenie całego dziedzińca zamkowego.

Faza II — 2 połowa XIII w. Z tą fazą związana jest druga, także kamienna, prostokątna budowla wieżowa o wymiarach 9 x 11 m. Wyższe partie tego obiektu mogły być zbudowane z cegieł. Również w tej fazie funkcjonował wał o konstrukcji drewniano-ziemnej. Wieża fazy I uległa rozbiórce.

Faza III — koniec XIII w. Dawny wał, funkcjonujący w fazach I i II zostaje rozebrany. W jego miejsce powstaje kamienny mur kurtynowy o szerokości 2,20 m. W tym samym czasie również miasto zostaje otoczone murem o takiej samej konstrukcji.

Faza IV — XIV wiek. Likwidacji ulega wieża fazy II. Przy odcinku zachodnim muru kurtynowego wybudowany zostaje prostokątny, podpiwniczony budynek pałacowy. W tym samym czasie, lub nieco później, przy odcinku południowym kurtyny wybudowana zostaje kaplica zamkowa.

Faza V. Renesans, I połowa XVI w. Przy kurtynie wschodniej zamku zbudowane zostaje reprezentacyjne skrzydło pałacowe, jednoprzestrzenne o sklepieniu krzyżowym, wspartym na trzech filarach. W części południowo-zachodniej dziedzińca wzniesiona zostaje wieża oraz przylegająca do niej kaplica. Przy południowo-zachodnim narożu murów kurtynowych wybudowano wydłużoną, półcylindryczną basteję. W trakcie badań stwierdzono, że elewacje zamku od strony dziedzińca dekorowane były sgrafittem.

Faza VI. Druga połowa XVII wieku. Budowa skrzydła przy kurtynie południowej.

Faza VII. Druga połowa XIX w. Przebudowa zamku na więzienie.

Dokumentacja znajduje się u Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Legnicy.

**Jawor, woj. legnickie
AZP 81-20**

Muzeum Regionalne w Jaworze

Badania prowadził dr Jerzy Romanow i mgr Romuald Piwko. Finansowało Muzeum Regionalne w Jaworze. Zamknięty sezon badań. Studnia